

Антоніна Дейнюк,
Леся Чосік

НОВІТНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Освітня галузь в Україні, обравши шлях модернізації, входження до європейського освітнього простору, поліпшення якості освіти, потребує узгодження всіх її компонентів із загальноприйнятими світовими стандартами, що відповідатимуть найкращим світовим зразкам.

На сучасному етапі одним із пріоритетним напрямів удосконалення навчально-виховного процесу є розвиток його інформаційної бази, впровадження комп'ютерних технологій навчання. Очевидним є те, що інформаційні технології є важливим інструментом поліпшення якості освіти, оскільки дають можливість розширити доступ до інформації.

Необхідний пошук шляхів і засобів, які дають змогу зробити новий крок у методичній підготовці майбутнього вчителя початкової школи, тобто вивести його на рівень професійної компетентності. Будь-які комп'ютерні технології здатні підтримати інноваційні процеси в першу чергу в педагогічній практиці.

Сучасні науковці М. Жалдак, Н. Морзе, О. Козлено, О. Марущак та інші пропонують свої теоретичні та практичні надбання у сфері впровадження інформаційних технологій у початкову школу [1, 2, 3]. Проте немає достатніх досліджень, які б розкривали застосування інформаційних технологій навчання при підготовці майбутніх педагогів, зокрема вчителів початкових класів.

На сьогоднішній день вже розроблена і реалізується концепція багаторівневої підготовки педагога до використання нових інформаційних технологій у професійній педагогічній діяльності. Розрізняють кілька рівнів такої підготовки.

Перший рівень спрямований на формування загальних основ інформаційної культури, потрібний усім педагогам незалежно від фахової спрямованості та готовності до застосування комп'ютера в професійній діяльності.

Другий рівень – підготовка педагогів, які будуть використовувати НІТН у педагогічній практиці. Зрозуміло, тут потрібні поглиблені знання з усіх аспектів використання НІТН, зокрема про їхні види, форми й методи застосування, відповідні зміни у структурі діяльності педагога та ін.

Третій рівень підготовки потрібний для тих фахівців, хто буде працювати над проектуванням і створенням програмних продуктів для навчального процесу, безпосередньо створювати сучасні інформаційні технології навчання. [4].

З метою оволодіння передовим досвідом роботи з комп'ютерними технологіями викладачі педагогічного інституту Волинського державного

університету імені Лесі Українки проходять підготовку за програмою «Intel®. Навчання для майбутнього» та передають свій досвід роботи майбутнім вчителям. Набуті знання викладачі використовують також при читанні навчальних курсів, спрямовують на поліпшення процесу навчання і виховання, на його раціоналізацію.

Ми звертаємо увагу на підготовку вчителя до роботи з новими інформаційними технологіями не тільки на уроках інформатики, але і на інших предметах шкільного курсу, зокрема початкової школи.

Ефективному розв'язанню означених проблем сприяє курс «Новітні інформаційні технології в педагогічній сфері». Метою даного курсу є озброєння майбутніх вчителів початкової школи відповідними науково-теоретичними знаннями і формування в них професійно-прикладних вмій і навичок використання новітніх інформаційних технологій навчання.

Цей курс розрахований на 36 годин (16 годин на лекції та 20 на практичні заняття) і проводиться для студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». Форма звіту студентів – залік.

В основу цього курсу покладено стандартне прикладне програмне забезпечення персонального комп'ютера. Оскільки, вміючи працювати зі стандартним пакетом прикладних програм операційної системи Windows, сьогоденні студенти, а завтрашні спеціалісти початкової освіти зможуть використати комп'ютер при підготовці методичного забезпечення як безмашинного, так і електронного варіантів. А, маючи основу – вміючи працювати зі стандартним пакетом прикладних програм, студенти зможуть, при певній підготовці, і працювати зі спеціальними прикладними програмами. Даною програмою передбачено лекційний і практичний курс навчання студентів і оволодіння ними навичками роботи в середовищі таких редакторів: текстового, графічного, табличного, редактора презентацій та тестів, робота в системі Інтернет.

Основним змістом лекційного курсу є такі питання: історичні аспекти процесу інформатизації; бази даних, що використовують в інформаційних технологіях і системах; комп'ютер як засіб ІТ. З історії розвитку обчислювальної техніки; мета і завдання новітніх інформаційних технологій навчання; застосування ІТ у школі; технологія конструювання мультимедійного уроку; актуальність та головні завдання впровадження інформаційних технологій в початковій школі; основні принципи роботи в операційних системах та мережі Інтернет.

Практичний курс навчання передбачає навчання студентів ефективного використання комп'ютерних технологій в майбутній професійній діяльності.

Для прикладу, за допомогою текстового процесора Microsoft Word зручно виготовляти дидактичні матеріали безмашинного способу використання: написання конспекту, виготовлення індивідуальних та роздаткових карток, карток індивідуального контролю, таблиць, схем і т.д.

Графічні редактори, зокрема Paint, можна використовувати як для унаочнення навчального процесу, так і для створення завдань, у процесі яких відбувається безпосередня взаємодія учня з персональним комп'ютером, –

тобто створення електронних завдань, які б використовувались в різних навчальних предметах початкової школи (уроках образотворчого мистецтва, художньої праці, математики тощо).

Завдання, створені у середовищі графічного редактора можуть мати наступний характер: «Розмалювати малюнок на власний розсуд», «Розмалювати малюнок, використовую цифрову підказку кольорів», «Доповни малюнок, послідовно з'єднавши точковий ескіз».

Табличний процесор Microsoft Excel найдоцільніше використовувати для створення тестів електронного варіанта використання. Для цього існують певні програми-шаблони, наприклад Test – W.

Відомо, що мережа Інтернет надає якнайширші можливості для пошуку різноманітної інформації будь-якого рівня, в тому числі для тих, хто готується стати вчителем початкової школи. Числення навчальні сайти пропонують великий вибір програм, що тренують різні види пам'яті, надають теоретичні інформацію і практичні завдання. Наші студенти опрацьовують технологію самостійного опрацювання інформації з різноманітних джерел, виробляють здатність орієнтуватися у великому обсязі інформації, робити самостійний вибір.

На практичних заняттях проходить заслуховування повідомлень студентів, використання ділових ігор, проблемних бесід, елементів дискусії з окремих питань, написання розробок уроків, формування вміння виконувати основні операції в операційних системах, здійснювати пошук інформації в мережі Інтернет, наголошується на тому, що слід добре вивчити можливості комп'ютера як засобу нових інформаційних технологій. Виконуючи навчальні завдання, студенти готуються до використання комп'ютера, насамперед на уроках математики, а також на інших уроках у початкових класах.

При вивченні даного курсу студенти навчаються створювати комп'ютерні презентації з використанням програми Power Point. Презентація, розроблена з теми якого-небудь уроку, допомагає втілити в життя один з основних дидактичних принципів – принцип наочності. Крім того, створення презентації передбачає роботу з відбору змісту (вибираючи найголовніші пункти питання, що вивчається), складання плану і покрокового розгляду окремих складових, оволодіння прийомами графічного оформлення. Перевага комп'ютерної презентації полягає в полегшенні праці вчителя, а також у впорядковуванні і збереженні наочного матеріалу, необхідного для конкретного заняття. Презентації дають можливість подати в привабливому вигляді ретельно підготовлену інформацію. Це дозволяє поліпшити проведення пробних уроків, виховних заходів під час педагогічної практики.

Під час вивчення даного курсу студентам пропонувалось вільно вибрати тему для створення презентацій, дидактичних матеріалів для вчителів та учнів. В основному, студенти пов'язували всі свої роботи з темою дипломного дослідження. На практичних заняттях студенти також вчать оформляти свої педагогічні дослідження у вигляді таблиць, діаграм, створюють тестові завдання, що допомагають проводити експеримент у

школі.

Крім того, програма Power Point дозволяє педагогу створити анімаційний опорний конспект уроку, включити відео- і аудіофрагмент, зобразити в динаміці якесь явище, подію, що допоможе учню легше засвоїти новий навчальний матеріал..

Отже, актуальною та доцільною є можливість використання новітніх інформаційних технологій у процесі навчання молодших школярів, а відповідно і необхідною є підготовка вчителів початкової школи у цьому напрямі. Навчальний курс: «Новітні інформаційні технології в педагогічній сфері» допомагає сформуванню у студентів професійно-прикладні вміння і навички використання новітніх інформаційних технологій навчання, сприяє розвитку професійної компетентності майбутніх вчителів початкових класів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жалдак М.И. Система подготовки учителя к исследованию и использованию информационных технологий в учебном процессе. – М., 1989.
2. Козленко О. Перше ознайомлення з курсом «Комп'ютерна азбука» // Початкова школа. – 2001. – № 1.
3. Марущак О.П. Уроки в початкових класах з використанням сучасних мультимедійних засобів // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2002. – № 1.
4. Машбиць Ю.І., Гокунь О.О., Жалдак М.І. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів. – К.: ІЗМН. – 2000.
5. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посіб. / О.М. Пехота, В.Д. Будак. – К., 2003.